

Asia: VN/12128/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Luonnonsuojelulain lukukohtaiset kommentit

1 luku Yleiset säännökset

Lakiluonnoksen 1 §:n 1 momentin Lain tavoite osalta tulisi harkita kohdan 4) luonnonvarojen ja luonnonympäristön kestävä käytön tukeminen nostamista tavoitteissa toiselle sijalle, koska luonnonvarojen ja -ympäristön käytöllä on olennainen merkitys ilmastonmuutossaasteen ohella luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Perinteisempi tavoite 2) luonnonkauneuden ja maisema-arvojen vaaliminen tulisi siirtää vastaavasti alemmaksi. Tulisi myös pohtia, onko tarpeen rajata kohtaa 5) kansalaisten luonnontuntemuksen ja ympäristötietoisuuden lisääminen yksinomaan kansalaisiin. Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen ja luonnonsuojelun hyväksyttävyyden kannalta on yhtä tärkeää ja selkeästi myös tarvetta edistää eri yhteiskunnallisten toimijoiden (elinkeinonharjoittajat, kunnat, muut viranomaiset, ml. lupaviranomaiset) luonnontuntemusta ja ympäristötietoisuutta. Edellä mainittua perustelee myös pykälässä 9 oleva kirjaus ympäristötietoisuudesta.

Lakiluonnoksen 3 §:ssä Määritelmät kohdassa 3) tulisi Eliölajien suotuisan suojelutason määritelmän osalta tuoda selkeämmin esille myös luontodirektiivissä todettu lajin elinympäristön riittävä laajuus ja pienenemättömyys: ”Lajin luontainen levinneisyysalue ei pienene eikä ole vaarassa pienentyä ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa ja lajin kantojen pitkäaikaiseksi säilymiseksi on ja tulee todennäköisesti olemaan riittävän laaja elinympäristö.” Kohdan 5) Luontovahingon määritelmään tulisi sisällyttää selkeyden vuoksi haitallisten vaikutusten merkittävyyden arviointi, koska luontovahinko tässä määritelmässä on aina merkittävä: ”Haitallisen vaikutuksen merkittävyyttä on arvioitava suhteessa asianomaisen luontotyypin tai lajin suojelun tasoon vahingontapahtumahetkellä sekä niiden tuottamiin palveluihin ja luonnolliseen uudistumiskykyyn.”

Lakiluonnoksen 7 §:n Varovaisuusperiaate muotoilua olisi hyvä tarkentaa ymmärrettävyyden lisäämiseksi vastaamaan perusteluiden muotoilua: ”Luonnon monimuotoisuuden merkittävän vähenemisen tai häviämisen uhatessa tieteellisen tiedon puutetta tai sen epävarmuutta ei tule käyttää syynä olla ryhtymättä uhan torjumiseen tai sen vaikutusten vähentämiseen tähtävien toimenpiteiden lykkäämiseen.” ELY-keskus pitää kannatettavana selkeyden ja avoimuuden vuoksi sitä, että varovaisuusperiaate sisällytetään nyt lakiin, vaikka sitä jo käytännössä sovelletaankin yleisesti viranomaistoiminnassa ja oikeuskäytännössä.

Lakiluonnoksen 8 § Selvilläolovelvollisuus on kannatettava lisäys luonnonsuojelulakiin, vaikkakin jää tavoitteelliseksi ja valitettavan passiiviseksi kirjaukseksi. Pykälästä on jätetty pois aiemmissa versioissa ollut ”ja huolehdittava siitä, että luonnolle ja maisemalle aiheutuvat haitat vältetään tai ne jäävät mahdollisimman vähäisiksi.” Jotta pykälällä olisi riittävästi vaikuttavuutta tulisi em. kirjaus palauttaa. Lisäystä tukee myös lakiluonnoksen perusteluissakin oleva viittaus perustuslain 20 §:n kirjaukseen kaikkien vastuusta mm. luonnosta ja sen monimuotoisuudesta. Haittojen välttämisen tai niiden jäämisen mahdollisimman vähäisiksi tulee olla kaiken toiminnan lähtökohta, mikä tulee tuoda myös esille keskeisimmässä luontoa ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisesta koskevassa laissa.

2 luku Luonnonsuojelun viranomaiset ja muut toimijat

Lakiluonnoksen 10 §:ssä säädetään mm. ELY-keskuksen tehtävistä ja niihin on lisätty ”tukee mahdollisuuksien mukaan kunnan toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.” ELY-keskukset ja kunnat tekevät jo nykyisellään tiivistä yhteistyötä, joten em. kirjaus lakiin on tarpeeton. Pahimmillaan se voi johtaa siihen, että kunnat jättävät edistämistehtävän kokonaisuudessaan ELY-keskuksille. Perusteluissakin todetaan, että kunnan edistämistehtävä voi kehittyä toimintaympäristön, resurssien, kunnan omien ympäristötavoitteiden ja tutkimuksen kehittymisen mukana ja että kunnilla säilyy mahdollisuus valita olosuhteisiinsa parhaiten sopivia edistämisen keinoja. Hallituksen esityksessä todetaan, että ”ratkaisut luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi tehdään usein paikallisesti”. Jotta lain tavoitteissa onnistuttaisiin, olisi kunnan edistämistehtävää tarpeen konkretisoida. Ilman konkretiaa lailla ei saavuteta parannusta verrattuna nykytilanteeseen, jossa luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen on esim. kunnan maankäytön suunnittelussa muille tavoitteille alisteista. Kuntia voisi velvoittaa esim. tunnistamaan alueellaan tärkeimmät luontoarvot ja varmistaa niiden säilyminen.

ELY-keskus pitää kannatettavana sitä, että CITES-asetukseen liittyvät viranomaistehtävät on pysytetty aiemmista kaavailuista poiketen Suomen ympäristökeskuksella. ELY-keskuksilla ei ole osaamista eikä resursseja em. tehtävien hoitamiseen.

ELY-keskus pitää kannatettavana sitä, että lakiluonnoksen 13 §:n Suomen Luontopaneeli perusteluissa on tarkennettu Luontopaneelin lausunnonantotehtävää nimenomaan valtakunnallisiin strategioihin, suunnitelmiin ja muihin vastaaviin asiakirjoihin. ELY-keskuksen Elinkeinot, työvoima ja osaaminen -vastuualueen näkemyksen mukaan luontopaneelin asettaminen, joka koostuu eri tieteen alojen riippumattomista tieteellisistä asiantuntijoista, on hyvää ja kannatettavaa. Tässä on kuitenkin huomioitava mahdollisimman moniulotteinen kokoonpano mm. maatalouden edustus on välttämätöntä.

3 luku Luonnonsuojelusuunnittelu

ELY-keskus pitää hyvänä lakiluonnoksen 14 §:n Kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia ja toimintaohjelma sisällyttämistä lakiin ottaen huomioon luontokato sekä luonnon monimuotoisuuskysymysten kriittisyys ja ajankohtaisuus. Strategian valmisteluun tulisi osallistaa myös ELY-keskukset, koska strategian toimeenpano koskee merkittävästi ELY-keskusten tehtäviä. ELY-keskusten tehtäviin kuuluva luonnon monimuotoisuuden toimeenpanosuunnitelman laadinta jätetään kuitenkin vapaaehtoiseksi. Em. on perusteltua ottaen huomioon ELY-keskusten resurssitilanne sekä jo nyt laaja yhteistyö ympäristöasioissa mm. maakunnan liittojen, kuntien ja muiden keskeisten alueiden toimijoiden kanssa mm. maakunta-, ilmastonmuutos- ja

ympäristöohjelmatyössä. Vapaaehtoisuutta/velvoittavuutta on kuitenkin hyvä tarkastella jatkossa, mikäli on tarvetta järeämmille toimenpiteille luontokadon pysäyttämiseksi alueatasolla. Pirkanmaan ELY-keskuksen pilotista (Alueelliset biodiversiteettistrategiat ja toimintaohjelmat) on mahdollista saada kokemuksia/evästyksiä alueellisen toimeenpanosuunnitelman laadintaprosessista ja toimeenpanosta.

ELY-keskuksen Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue osallistuu mielellään kansallisen biodiversiteettistrategian alueellisten toimenpideohjelmien laadintayhteistyöhön, mikäli toimenpidevalikoima kattaa tienpitoon liittyviä asioita. Liikennehallinnon alalla on tehty perinteisesti luonnon monimuotoisuutta edistävää pitkäjänteistä selvittely- ja toimeenpanotyötä, ja asia koetaan tienpidon ympäristöasioista yhdeksi keskeisimmistä huomioitavista aihepiireistä. Lisäinventointeja tai -toimenpiteitä on resurssien puutteen vuoksi kuitenkin haastava tuoda nykyään käytössä olevaan toimenpidevalikoimaan ja käytäntöihin mukaan, mikäli varovaisuus- tai selvilläoloperiaatteet, jotka nyt tulevat uutena lakiin mukaan, sitä edellyttäisivät. Tällaisia mahdollisia uusia inventointeja nykytiestöllä ei valitettavasti ole mahdollista toteuttaa nykyresursseilla.

ELY-keskuksen Elinkeinot, työvoima ja osaaminen -vastuualue katsoo, että biodiversiteettistrategiassa, toimintaohjelmissa yms. osana monimuotoisuuden edistämistä tulisi olla lain nojalla tapahtuvaa tiedonkulun edistämistä eri yhteistyötahojen ja toimijoiden kanssa. Nykyisellään tieto jää helposti viranomaisille tai muille vastaaville. Tietoa tulisi ”avata” helpommin ymmärrettävään muotoon ja laajentaa tiedon jakamista esim. eri toiminta-alustojen kautta. Maataloudessa käytetty Vipu-palvelu on esim. alusta, josta mm. viljelijöiden olisi helppo saada juuri heidän toimintaansa kohdistuvaa tietoa.

ELY-keskuksen Elinkeinot, työvoima ja osaaminen -vastuualueen katsoo lakiluonnoksen 18 §:n Osallistuminen ja vuorovaikutus osalta, että luonnonsuojelun suunnittelussa yhteistyötä ja viestintää tulisi erityisesti korostaa sekä myös määrittellä, mitä on riittävä julkinen viestintä.

4 luku Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukeminen

ELY-keskus pitää kannatettavana sitä, että lakiluonnoksen 20 §:ssä mahdollistetaan myös rahallinen avustus luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukemisessa. Tavaroina ja palveluina myönnettävä tuki (perinnebiotoopit) on osoittautunut menettelyiltään varsin byrokraattiseksi ja työllistäväksi niin ELY-keskusten kuin tuensaajienkin näkökulmasta.

ELY-keskuksen Elinkeinot, työvoima ja osaaminen -vastuualue toteaa, että luonnonmonimuotoisuuden ja hoidon tukeminen linkittyvät monin osin maatalouden ympäristösopimukseen. Mm. perinnebiotooppien alkukunnostusta tehdään luonnonsuojelulaissa säädetyllä tuella ja hoitoa jatketaan maatalouden ympäristökorvausjärjestelmän turvin. Näin ollen CAP-suunnitelma ja luonnonsuojelulaissa säädetyt tukijärjestelmä tulee yhteensovittaa ja määrittellä em. roolit selkeästi rajapinnat tunnistaen.

5 luku Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkosto

Lakiluonnoksen 34 §:ssä Natura 2000 -verkosto todetaan voimassa olevan luonnonsuojelulain tapaan: ”Natura 2000 -verkostoon sisältyvää aluetta koskevien luonnontieteellisten tietojen muuttamisesta päättää valtioneuvoston yleisistunto.” Natura-luontotyypeille (ei suojeluperuste) Natura-alueilla pitäisi voida tehdä 67 §:n mukaisia rajauspäätöksiä, joilla luontotyyppin heikentäminen olisi mahdollista estää tilanteessa, jossa aikaisemmin puutteellisesti inventoidulta alueelta todetaan uutta Natura-luontotyyppiä, tilanteeseen on reagoitava nopeasti (esim. metsänkäyttöilmoitus) ja tietolomakkeiden päivittyminen vie aikaa. On epäloogista, resurssien

tuhlausta ja luonnon monimuotoisuuden kannalta kestäväntöytä, että Natura-luontotyypppejä toisaalla suojellaan ja toisaalla kuitenkin mahdollistetaan niiden hävittäminen ja heikentäminen. Em. muutos (rajauspäätös) on mahdollista tehdä huomioiden maanomistajien oikeudet mm. jo olemassa olevalla valtion korvausvelvollisuutta koskevilla sääntelyillä.

Lakiluonnoksen 35 §:n Heikentämiskielto perusteluissa tulee tuoda esille se, miten vähäistä heikennystä EUT:n mukaan on jo pidettävä merkittävänä nykyisin voimassa oloaikana tehtyjen EUT:n päätösten perusteella.

ELY-keskus pitää hyvänä sitä, että lakiluonnoksen 35 §:n Hankkeiden ja suunnitelmien arviointi 2 momentissa on selkeytetty lausuntomenettelyä verrattuna voimassa olevaan lakiin, jonka teksti on ristiriidassa perusteluidensa kanssa. Tulisi kuitenkin vielä harkita, onko tarpeen pyytää Natura-arvioinnista lausuntoa yksityisiltä tahoilta, joiden hallinnassa Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue on. Alue saattaa olla laaja ja maanomistajia voi olla lukuisia (ml. yhteisomistuksessa olevat alueet). Maanomistajilla ei kovinkaan usein ole asiantuntemusta ottaa kantaa hankkeen Natura-arviointiin, joten raskaan lausuntopyyntöprosessin lisäarvo jää usein vähäiseksi. Em. ei kuitenkaan rajoiteta maanomistajien muuta osallistamista hankkeisiin ja niihin liittyviin lupamenettelyihin.

On myös tärkeää, että turvataan Natura 2000 -alueiden verkostoon suunniteltujen alueiden luonnonarvojen säilyminen, koska suojelualueiden pinta-alaa on tarkoitus EU:n biodiversiteettistrategian mukaisesti lisätä 30 %:iin kaikista maa- ja vesialueista vuoteen 2030 mennessä. Suomen ekologisesti merkittävien vedenalaisten meriluontoalueiden (EMMA) luonnonarvot tulisi riittävästi turvata luonnonsuojelulla, vaikka osan EMMA-alueista tulevaisuus osana Natura 2000-verkosta ei ole varmaa.

Lakiluonnoksen 40 §:n Luvan myöntäminen sekä suunnitelman hyväksyminen ja vahvistaminen perusteluita tulisi tarkentaa (HE-luonnos, sivu 140, kappale 2, viimeinen virke) seuraavasti: ”Korvausvelvollisuus luonnonsuojelulakiin perustuen laukeaa vain siinä tilanteessa, että lupa olisi sovellettavan lainsäädännön edellytyksin voitu myöntää, mutta Natura 2000 -verkoston heikentämiskielto on esteenä luvan myöntämiselle.”

6 luku Luonnonsuojelualueet

Lakiluonnoksen 45 §:ssä Kansallispuisto on kansallispuistojen vähimmäispinta-alaksi säädetty vähintään 3 000 hehtaaria nykyisen 1 000 hehtaarin sijaan. Pinta-alaedellytystä ei ole ELY-keskuksen näkemyksen mukaan perusteltua asettaa näin suureksi. Merkittävä osa Etelä-Suomen kansallispuistoista on alle 3000 ha pinta-alaltaan. Kirjaus johtaisi siihen, että uusien kansallispuistojen perustaminen Etelä-Suomeen tulisi erittäin vaikeaksi ellei mahdottomaksi, mikä ei vastaisi lain tavoitteita (luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, ilmastonmuutoksen hillintä sekä ympäristötietoisuuden lisääminen). HE:ssä todetaan, että uusia luonnonsuojelualueita voidaan perustaa muutenkin kuin kansallispuistoina. Kansallispuistot ovat kuitenkin yleisölle huomattavan paljon helpommin löydettävissä ja suuremman käytön kohteena kuin muut luonnonsuojelualueet. Jos uusien kansallispuistojen perustaminen tehdään nykyisiin verrattuna kolminkertaisella pinta-alavaatimuksella vaikeaksi, johtaa se jo olemassa olevien kansallispuistojen lisääntyvään kulumiseen, sillä luontomatkaileu ja kansallispuistojen käyttö kasvaa.

Lakiluonnoksen 44 §:n Luonnonsuojelualueet ja niiden perustamisedellytykset edellytyksissä ei huomioida luonnonsuojelualueiden ja muiden viheralueiden kytkeytyneisyyteen liittyviä näkökohtia (viherkäytävät) tai luonnon virkistyskäytön kannalta paikallisesti tai alueellisesti merkittäviä kohteita.

Näitä edellytyksiä toki nykylainkin puitteissa jo huomioidaan yksityisiä luonnonsuojelualueita perustettaessa. Toisaalta suojelupanostusta tulee ensisijaisesti kohdentaa olemassa olevien suojelualueiden laajentamiseen, koska suojeluun tulisi kohdentaa riittävän isoja alueita kokonaisten ekosysteemien ja monia luontotyyppisiä eri vaiheissa/aikoina tarvitsevien lajien tarvitsemien elinympäristöjen turvaamiseksi.

ELY-keskus pitää kannatettavana lakiluonnoksen 48 §:n Yksityinen luonnonsuojelualue muutosta, joka mahdollistaa luonnonsuojelualueen perustamisen ilman maanomistajan suostumusta myös Natura 2000 -verkostoon sisältyvälle luonnonsuojelulain keinoin toteutettavalle alueelle. Em. lisää ELY-keskusten keinovalikoimaa saattaa loppuun Natura 2000 -verkoston suojelun toteuttaminen ottaen myös huomioon lunastusmenettelyn pitkä prosessi.

Lakiluonnoksen 51 §:n Poikkeukset kansallispuistojen ja luonnonpuistojen rauhoitussäännöksistä 1 momentin 11) kohdassa on ristiriitaisuus suhteessa säännöksen perusteluihin. Tulisikin tarkentaa, tarkoitetaanko ko. kohdassa yksinomaan riistaeläintä kuten perustelut antavat ymmärtää tai muitakin haavoittuneita eläimiä.

ELY-keskus pitää kannatettavana sitä, että lakiluonnoksen 52 §:ään Luvanvaraiset poikkeukset kansallispuistojen ja luonnonpuistojen rauhoitussäännöksistä ei ole enää sisällytetty mahdollisuutta myöntää poikkeuslupaa malminetsintään (tarkemmin kohdassa Malminetsintä luonnonsuojelualueilla).

Lakiluonnoksen 54 §:n Yksityisen luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräykset 2 momenttia tulisi tarkentaa asian selkeyttämiseksi ja viitaten muutokseen 48 §:ssä seuraavasti: ”—ilman maanomistajan suostumusta päätökseen otettavat rauhoitusmääräykset eivät saa rajoittaa maankäyttöä enemmälti kuin aluetta koskevasta suojeluohjelmasta johtuu tai Natura 2000 -verkoston suojeluperusteena olevien luonnonarvojen suojelu edellyttävät,--”. Natura 2000 -verkosto ei ole lain tarkoittama suojeluohjelma.

Em. pykäläluonnoksen 3 momentissa todetaan: ”Elinkeino- ja liikenne- ja ympäristökeskus ja Metsähallitus voivat maanomistajan suostumuksella toteuttaa yksityisen luonnonsuojelualueen luonnonhoidon tehtäviä.” Yksityisten luonnonsuojelualueiden hoito ainoastaan maanomistajan suostumuksella on ongelmallinen. On tapauksia, joissa maanomistaja ei suostu hoitoon. Maanomistajuuskin koskien luonnonsuojelualuekiinteistöä muuttuu ajan kuluessa suhteessa perustamishetkeen. Tästä voi seuranta, että Suomi ei valtiona voi välttämättä toteuttaa velvollisuuksiaan Natura-alueiden suojeluperusteena olevien luonnonarvojen säilyttämisessä, jos hoitoa vaativalla luontotyyppillä hoito ei ole mahdollista maanomistajan kieltäytyessä. Luonnonsuojelulain pakkokeinoillakaan ei liene mahdollisuutta puuttua tällaiseen maanomistajan passiivisuuteen.

Lakiluonnoksen 58 §:n Luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma 3 momentissa todetaan: ”Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi maanomistajan suostumuksella hyväksyä hoito- ja käyttösuunnitelman yksityiselle luonnonsuojelualueelle.” Muotoilu ja perustelut ovat tässä epämääräiset. Tarvitaanko ELY-keskuksen hyväksynnälle siis maanomistajan suostumus? Mikä tahoo laatii hoito- ja käyttösuunnitelman? Tarkoitetaanko tässä, että ELY-keskus voi hyväksyä lausunnolla hoito- ja käyttösuunnitelman, jonka laatimiseen maanomistaja on antanut suostumuksen?

Perustelutekstiä (HE-luonnos, sivu 165, viides kappale) koskien lakiluonnoksen 61 §:ää Alueen liittäminen valtion luonnonsuojelualueeseen tulisi vielä tarkentaa. ”Ehdotetut alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskevat säännökset korvaisivat myös jo perustettujen valtion

luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksissä olevat alueiden laajentamista koskevat määräykset.” Luonnonsuojelualan perustamista koskevassa laissa (kansallis- ja luonnonpuistot) tai asetuksessa (muut valtion suojelualueet) olevia säännöksiä luonnonsuojelualueiden laajentamisesta ei ole tarpeen enää soveltaa vaan luonnonsuojelulaki syrjäyttää nämä säännökset. Em. ei välttämättä ole omiaan lisäämään luonnonsuojelun hyväksyttävyyttä ja avoimuutta.

7 luku Luontotyyppien suojelu

ELY-keskus pitää hyvänä lakiluonnoksen 65 §:ään Uhanalaiset luontotyypit sisältyvää nyt lainsäädäntöön vietyä kirjausta uhanalaisista luontotyypeistä. Luontotyyppien uhanalaisuuden perusteella on suojeltu luonnonsuojelulla vain muutamia tuhansia hehtaareja. Nyt lakiehdotuksessa olevat uudet luonnonsuojelulakiin ehdotuksen mukaan lisättävät luontotyypit ovat erittäin hyvä lisä suojeltavien luontotyyppien listaan suojeltujen alueiden pinta-alan lisäämisen mahdollistamiseksi.

ELY-keskus katsoo, että letot tulisi sisällyttää lakiluonnoksen 67 §:n suojeltuihin luontotyyppeihin, koska ne ovat Etelä-Suomessa erittäin harvinaisia.

ELY-keskuksen Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelle kuuluva tienpito kytkeytyy monin tavoin ehdotettuihin säädösmuutoksiin. Tiehankkeissa voi jatkossa tulla esiin nyt suojelluiksi luontotyypeiksi esitettyjä alueita (joko rajauspäätöksin suojeltavia tai suoraan lain perusteella tiukasti suojeltuja), ja tiehanketta voivat tulla koskemaan poikkeuslupa- ja kompensatiomenettelyt. Näitä on kuitenkin ennakoita mahdotonta tietää, koska asiat selviävät hankkeiden suunnitelmien edetessä. Kompensatiomenettely voi johtaa infrahankkeissa lisäkustannuksiin. On hyvä, jos näihin on tarvittaessa saatavissa kattavaa lisäohjausta ympäristöhallinnolta. Liikenne -vastuualue toteaa, että selkeät koulutus- ja infomateriaalit muutoksista tapausmerkkeineen ovat hyödyksi lakia jatkossa sovellettaessa.

Lakiluonnoksen 66 §:n Uhanalaisen luontotyyppin huomioon ottaminen lupaa tai suunnitelmaa hyväksyessä jää vaikuttavuudeltaan heikoksi, koska huomioon ottamisvelvoite ei muuttaisi muiden lakien mukaisia luvan tai suunnitelman myöntämisen edellytyksiä eikä yksin voisi olla luvan myöntämisen tai suunnitelman hyväksymisen esteenä. Pykälän kirjaus (huomioon ottamisvelvoite) ei siten myöskään voisi olla lupapäätöstä tai suunnitelman hyväksymispäätöstä koskevan valituksen perusteena. Velvoite ei myöskään koskisi ei-luvanvaraista toimintaa. Vähintäänkin uhanalaisen luontotyyppin hävittäminen tulisi kieltää. Jos luontotyyppin hävittäminen ei olisi vältettävissä, pitäisi luontoarvojen häviäminen hyvittää. Pelkkä huomiointivelvoite johtaa nykyisen käytännön jatkumiseen, jossa lupaviranomainen toteaa, että vastaavaa luontotyyppiä säilyy hankealueen ulkopuolella. Lupaviranomaisella ei kuitenkaan ole mitään tosiasiallista mahdollisuutta vaikuttaa näiden hankealueen ulkopuolisen luontotyyppin esiintymien säilymiseen, jolloin pelkkä huomiointi ei ole riittävä kirjaus lain tavoitteiden saavuttamiseksi (luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttäminen). Tarvitaan ensisijaisesti hävittämisen- ja heikentämiskiello ja yhteiskunnallisesti merkittävien hankkeiden osalta heikentämistä/hävittämistä sallittaessa sovellettaisiin 98 §:ssä tarkoitettuja hyvittäviä toimenpiteitä. Näin hankkeet eivät estyisi, mutta turvattaisiin kuitenkin luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Hyvää uudistuksessa on se, että huomioon ottamisvelvoite edistää uhanalaisten luontotyyppien tuleamista inventoiduiksi ja kuitenkin nykyistä paremmin huomioituiksi.

Vesilakiin ollaan uudistuksen yhteydessä lisäämässä uusia vesiluontotyyppiä suojeltavien luontotyyppien listaan. Ko. luontotyypeillä luonnontilan vaarantamiskiello tulee voimaan suoraan vesilain nojalla ilman erillistä rajauspäätöstä. On ristiriitaista, että vaikka luonnonsuojelulaki on

luonnonsuojelussa varsinainen substanssilaki, laissa luontotyyppejä koskevat heikentämiskiellot (lakiluonnos 67 §) tulevat voimaan vasta viranomaisen päätöksellä (pl. tiukasti suojellut luontotyyppit). Kun luonnon monimuotoisuus heikkenee ja tavoite on saada heikkeneminen hidastumaan, olisi perusteltua (viranomaisten puutteelliset resurssit tunnistaen) sisällyttää vesilakia vastaavaa velvoittavuutta myös luonnonsuojelulakiin. Suojeltujen luontotyyppien 3 momentin osalta ELY-keskuksen viranomaisten aktiivinen rooli kiellon voimaan saattamisessa saattaa resurssien puutteesta johtuen hidastaa suojelun voimaan saattamista.

Mereisten luontotyyppien (68 §) osalta tiukasti suojeltaviin luontotyyppihin lisättäväksi ehdotetut rannikon avoimet hiekkadyynit ovat yksi ihmisen intensiivisesti virkistyskäyttöön käyttämiä luontotyyppejä esimerkiksi Porin Yyterissä sekä Kalajoella, ja suojelun toteutumista tulisikin pystyä pelkän tiukan suojelun määrittämisen lisäksi valvomaan tehokkaasti, sekä käyttöä rajoittamaan tarpeen vaatiessa. On myös kannatettavaa, että harvinaisten kallio- ja rantakohteiden ehdotetaan saavan lain suojan automaattisesti, kun niiden sijainti on tiedossa. Kalkkikalliorajauksia pohdittaessa, tulisi rajaus tietojärjestelmään tehdä niin että se suojelee alueen erityisesti suojeltavan kalkkivaikutuksesta hyötyvän lajiston, jotta ei tarvita päällekkäisiä tai toisiaan sivuavia erityisesti suojeltavien lajien ja kalkkikallioalueiden rajauksia. Tämä tulisi siis ottaa luontotyyppien määrittelyn perusteissa huomioon. Luontotyyppien mm. kalkkialueiden rajat vaativat inventointia ja alueet voivat olla joskus hankalastikin rajattavia ja määritettäviä (mosaiikki, nauhamaisuus, vaikutuksen vähittäinen liudentuminen).

ELY-keskus katsoo, että tiukasti suojeltujen luontotyyppien osalta tulisi harkita sitä, että lakiluonnoksen 69 §:ssä säädettyä poikkeusta heikentämiskiellosta ei sallittaisi. Lakiluonnoksen perusteluissa on aiemmin todettu, että eräiden luontotyyppien säilyminen edellyttää niiden harvinaisuuden ja haavoittuvuuden vuoksi esiintymien lain nojalla voimaan tulevaa suojaa ja että lähtökohtaisesti tiukasti suojellut luontotyyppit ovat pienialaisia sekä alttiita tuhoutumaan täydellisesti jo pienissäkin hankkeissa. Lähtökohtana tulisikin olla, että tällaisissa tilanteissa haetaan vaihtoehtoisia ratkaisuja erilaisten hankkeiden ja suunnitelmien toteuttamiseksi muualla ko. luontotyyppit säilyttäen. Myöskään hyvittäminen tällaisten luontotyyppien osalta ei ole sillä tavalla mahdollista, että ko. tiukasti suojeltu luontotyyppi ei tosiasiallisesti vähenisi.

Lakiluonnoksen 69 §:n Poikkeaminen luontotyyppien suojelusäännöksistä 1 momentin kirjauksen ”— eikä tälle hankkeelle tai suunnitelmalle ole teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevaa vaihtoehtoa.” perusteluita olisi syytä tarkentaa. Perusteluissa todetaan: ”Tällä tarkoitetaan käytännössä kohtuullisin kustannuksin toteuttamiskelpoista hanketta tai suunnitelmaa.” ”Kohtuullisia kustannuksia” ei tule tässä ymmärtää siten, että vaihtoehdon tulee olla yhtä edullinen kuin alkuperäisen hankkeen tai suunnitelman toteutuksen ja että kustannuksiltaan korkeammat vaihtoehdot eivät olisi lähtökohtaisesti taloudellisesti toteutettavissa olevia vaihtoehtoja.

Jos poikkeamispäätös on määräaikainen ja poikkeuksella annetaan lupa koko luontotyyppiesiintymän hävittämiseen, tehdäänkö määräajan umpeutumisen jälkeen 67 §:n mukainen päätös suojelun lakkauttamisesta? Olisi sujuvampaa, että em. tehtäisiin yhdellä päätöksellä, jos laki kuitenkin tulee sisältämään mahdollisuuden rajatun luontotyyppien hävittämiseen mainituissa tapauksissa.

Lakiluonnoksen 70 §:ssä Uhanalaisten luontotyyppien hoito olisi perusteltua mahdollistaa myös luontotyyppien hoitotoimenpiteiden toteuttaminen ilman maanomistajan suostumusta, mikäli luontotyyppien tila on heikentymässä merkittävästi ja esim. ilmastonmuutoksen kiihdyttäessä em. muutosta. Joka tapauksessa on tärkeää, että maanomistajaa tiedotetaan luontotyyppien turvaamistoimien (hoito, suojelu) eri mahdollisuuksista inventointien yhteydessä ennen rajausta.

8 luku Eliölajien suojelu

Lakiluonnoksen 71 §:n Eliölajien suojelu 2 momentin osalta olisi tarpeellista selkeyttää, miten suhtaudutaan risteymiin. ELY-keskus on tulkinnut em. siten, että esim. riista- ja rauhoitettujen hanhilajien risteymät ovat rauhoitettuja, sillä ne risteytyttyään eivät enää ole mainittuja riistalajeja ja kuuluvat näin LS-lain soveltamisalaan. ELY-keskuksen tulkintaa on myös kyseenalaistettu, joten olisi hyvä saada asiaan laintasoinen ratkaisu tai todeta oikeanlainen tulkinta ainakin lain perusteluissa.

ELY-keskus pitää hyvänä sitä, että lakiluonnoksen 73 §:n Eläinlajien rauhoitussäännökset perusteluissa on tarkennettu, että myös eläinlajin aikuista yksilöä pidetään 1 momentin 2) kohdassa tarkoitettuna yksilön muuna kehitysasteena.

Nykyisen kaltainen kirjaus tahallisen häirinnän kiellosta on käytäntöön vietyä hankala. Osa tulkitsee, että se tarkoittaa kaikenlaista häirintää, esim. myös rauhoitetun linnun hätistämistä pois puutarhapöydältä. Nykyinen kirjaus vastaa luontodirektiivin liitteen IV lajien kirjausta, mutta tällaisenaan se on kaikille rauhoitetuille lintulajeille hankala/liian tiukka ja käytännöstä irrallinen kirjaus, varsinkin kun tunnistetaan se, että iso osa rauhoitetuista linnuista ei ole uhanalaisia. HE:ssä tulisivin tarkentaa tahallista häirintää ainakin lintujen osalta lintudirektiivin artiklan 5 mukaisesti: "tahallinen häirintä--- jos häirintä vaikuttaisi merkittävästi direktiivin tavoitteisiin". Häirinnän sitominen lintudirektiivin tavoitteisiin mahdollistaisi paremmin lajien erilaisen uhanalaisuusstatuksen huomioimisen ns. "harmittoman häirinnän" suhteen, kuten vaikkapa uimarannalta tai kasvimaalta pois hätistäminen.

Toistuvassa käytössä olevien pesien pesimäkauden ulkopuolisen suojelun sisällyttäminen lakiin (73 §, 3 momentti) on kannatettavaa ja tarpeellista, koska viranomaisen tulkitsee ko. EUT:n päätöksen velvoittamana näin joka tapauksessa ja on kansalaisten kannalta parempi ja avoimempaa, että asia on myös laissa selvästi todettu. Olisi tarpeen tarkentaa HE:ssä, että suoja koskee myös mahdollisesti jonkin toisen eläinlajin rakentamaa pesää, esim. pienemmät petolinnut voivat pesiä vakiintuneesti suurten petolintujen rakentamissa pesissä, jolloin pesä ei ole lajin itsensä rakentama, mutta silti lajin pesinnälle 3 momentin tarkoittamalla tavalla merkittävä ja suojelua tarvitseva. Eläimen itse rakentamien pesien lisäksi myös hyvittämistoimenpiteinä ihmisen rakentamien pesien tulee olla suojelun piirissä; asia onkin ratkaistu 105 §:ssä hyvitysalueen rajauspäätösmenttelyllä.

ELY-keskus pitää kannatettavana sitä, että pesäpuiden merkitsemisestä luovutaan (74 §). HE:ssä olisi tarpeen tarkentaa, että suurten petolintujen pesien suojelu koskee myös ihmisen rakentamia tekopesiä. Edellisessä pykälässä on todettu, että rauhoitussäännös koskee vain eläimen rakentamia pesiä ja tämä pykälä poikkeaa edellä mainitusta.

Lakiluonnoksen 76 §:n Uhanalaisten lajien huomioon ottaminen lupaa tai suunnitelmaa hyväksyessä kirjaus on riittämätön. Vähintäänkin uhanalaisen lajin esiintymispaikan/ esiintymisedellytysten hävittäminen tulisi kieltää. Mikäli lajin hävittäminen/heikentäminen ei olisi vältettävissä, pitäisi luontoarvojen häviäminen hyvittää 98 §:n mukaisesti. Pelkkä huomiointivelvoite johtaa nykyisen käytännön jatkumiseen, jossa lupaviranomainen toteaa, että ko. lajia säilyy hankealueen ulkopuolella. Lupaviranomaisella ei kuitenkaan ole mitään tosiasiallista mahdollisuutta vaikuttaa näiden hankealueen ulkopuolisen esiintymien säilymiseen, jolloin pelkkä huomiointi ei ole riittävä kirjaus lain tavoitteiden saavuttamiseksi (luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttäminen). Tarvitaan ensisijaisesti hävittämis- ja heikentämiskiello ja yhteiskunnallisesti

merkittävien hankkeiden osalta heikentämistä/hävittämistä sallittaessa sovellettaisiin 98 §:ssä tarkoitettuja hyvittäviä toimenpiteitä. Näin hankkeet eivät estyisi, mutta luonnonmonimuotoisuuden säilyttäminen tulisi huomioiduksi.

Lakiluonnoksen 78 §:n Euroopan unionin tärkeinä pitämät eliölajit kirjausta tulisi tarkentaa ja korjata, koska tällaisena se ei vastaa nykyisin 49 §:n kirjausta lintujen osalta ”lintudirektiivin 1 artiklassa tarkoitettut linnut”. Pykäläluonnos ei siten koskisi kaikkia lintudirektiivin soveltamisalaan kuuluvia lintuja vaan ainoastaan lintudirektiivin liitteen I lajeja. HE:ssä todetaan, että pykälä vastaa sisällöllisesti lintudirektiiviä, mutta tämä ei pidä paikkaansa. Ko. pykälä linkittyy 84 §:än Yleispoikkeus eräistä rauhoitussäännöksistä (maa- ja metsätalous, rakennustoiminta, rakennuksen tai laitteen tarkoituksenmukainen käyttäminen). Tällaisenaan yleispoikkeusta siis sovellettaisiin muihin kuin lintudirektiivin liitteen I lajeihin, mitä ei ole pidettävä lintudirektiivin tavoitteiden mukaisena ja selkeänä heikennyksenä nykyisestä sääntelystä. Lain perusteluissa tosin todetaan, että yleispoikkeus ei koskisi lintulajeja, mutta lakiluonnoksen viittaussäännökset (78 ja 84 §:t) antavat vastakkaisen käsityksen.

Lakiluonnoksen 79 §:ssä Uhanalaisten lajien elinympäristöjen hoito olisi perusteltua mahdollistaa myös hoitotoimenpiteiden toteuttaminen ilman maanomistajan suostumusta, mikäli lajin lisääntymis- tai levähdyspaikan tai esiintymispaikan tila on heikentymässä merkittävästi ja esim. ilmastonmuutoksen kiihdyttyä em. muutosta.

On hyvä, että uutena suojelukeinona lakiin on ehdotettu eliölajien leviämisen avustaminen uusille asuinalueille (81 §), ja että uhanalaisten lajien siirto edellyttää aina maanomistajan suostumusta. Tämä tuo uuden työkalun lajien säilymiseen ja suotuisan suojelutason säilyttämiseen. Siirtoja tulee kuitenkin toteuttaa harkitusti ja erityisesti kohdealueen luonnonolot huomioiden; siirrettävä laji ei saa haitata kohdealueen lajistoa kokonaisuutta huonontavalla tavalla. Merialueella ja vesistöissä tulee olla erityisen tarkka paikallispopulaatioiden suhteen.

Eläinsuojelulain mukaan sairasta, vahingoittunutta tai muutoin avuttomassa tilassa olevaa luonnonvaraista eläintä on pyrittävä auttamaan. Jos eläin on kuitenkin sellaisessa tilassa, että sen hengissä pitäminen on ilmeistä julmuutta sitä kohtaan, eläin on lopetettava tai on huolehdittava siitä, että se lopetetaan. Lakiluonnoksen 82 §:ssä Avuttomassa tilassa tavattu rauhoitettu eläin viitataan em. eläinsuojelulakiin. Käytännössä ongelmallisia ovat olleet tilanteet (eläinhuolot), joissa eläimen ”hoito” pitkittyy tarpeettomastikin ja eläin ei välttämättä enää selviä luonnossa omin voimin. Tällaisissa tilanteissa tulee kuitenkin sovellettavaksi lakiluonnoksen 89 §:n hallussapitoa koskevat säännökset? Pykälään (82 §) olisi kuitenkin hyvä sisällyttää kirjaus, että eläin tulisi pyrkiä mahdollisimman nopeasti palauttamaan takaisin luontoon.

Lakiluonnoksen 84 § Yleispoikkeus eräistä rauhoitussäännöksistä on ongelmallinen lain tavoitteiden kannalta. Suurella osalla uhanalaisista lajeista uhanalaistumisen syynä ovat juuri ne toimet, jotka yleispoikkeuksella vapautetaan uhanalaisten lajien huomioinnista. Tällaisenaan pykäläluonnoksen kirjaus on myös lintudirektiivin vastainen. Nykyisestä kirjauksesta poiketen 2 momentti on muutettava muotoon, jossa soveltamisala vastaa sisällöltään lintudirektiiviä (tulee sitoa artiklan 1 lajeihin, ei liitteeseen 1). Asiasta on tuore EUT:n päätös (C-473/19, C-474/19) ja luonnonsuojelulain on uudistamisen jälkeenkin vastattava tätä. ”Luonnonvaraisten lintujen suojelusta 30.11.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/147/EY 5 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle käytännölle, jonka mukaan kyseisessä säännöksessä säädetty kiellot koskevat ainoastaan lajeja, jotka on lueteltu kyseisen direktiivin liitteessä I, jotka ovat uhanalaisia jollakin tasolla tai joiden kanta pienenee pitkällä aikavälillä.” HE:n mukaan yleispoikkeus ei koskisi lintulajeja, mutta pykälät 84 (ja 78 §) eivät sisällä kaikkien lintulajien poissulkua.

ELY-keskus pitää hyvänä sitä, että luonto- ja lintudirektiivin mukaiset poikkeamisperusteet on lakiluonnoksen 85 §:ssä eriytetty em. direktiivien mukaisesti.

ELY-keskus pitää myös kannatettavana parannuksena sitä, että 85 §:n mukaisesti jollekin lintulajille on tehdystä erityisesti suojeltavan lajin rajauspäätöksestä voi jatkossa poiketa vain lintudirektiivin mukaisin poikkeamisperustein. Toisessa momentissa todetaan, että lintulajien osalta edellytyksenä on 1 momentissa säädetyn lisäksi lintudirektiivin mukaiset poikkeusperusteet. Tämä on oleellinen tiukennus nykytilanteeseen, sillä lintudirektiivi ei tunnista yleisen edun kannalta tärkeää syytä poikkeamisperusteeksi.

Lakiluonnoksen 85 §:n 4 momentin osalta jää epäselväksi, mikä on uutta sääntelyä suhteessa nykylakiin. Jo nykyisellään lupia myönnetään hyvin laajoille alueille, eikä yksinomaan yksittäisille hakijoille. Momentin 4 mukaisten päätösten antaminen edellyttäisi, että päätöksiä annettaisiin hakemuksesta, jolloin nousee pohdittavaksi, kuka lupaa voi hakea esim. kokonaisen kunnan alueelle, kun kuvatus kaltaiselle hakemukselle tulisi olla kaikkien alueen peltojen haltijoiden suostumus. Kun päätöksellä puututtaisiin perustuslain turvaamaan elinkeinonvapauteen (“päätöksessä on osoitettava lajin muutoinaikaiseen ruokailuun, levähtämiseen tai vastaavaan tarpeeseen riittävästi alueita”), ei viranomaisen voi ryhtyä antamaan peltojen viljelykäyttöä rajoittavia päätöksiä ilman viljelijöiden aloitetta ja suostumusta kyseisen menettelyn käynnistämiseksi eikä ilman varmuutta siitä, että viljelijöiltä saataisiin riittävästi tietoja asian käsittelyyn. Valkoposkihanhiin aiheuttamat vahingot eivät esim. uhkaa terveyttä tai ruokahuoltoa kokonaisvaltaisesti vaan ainoastaan yksittäisten tilallisten näkökulmasta, jolloin oikea työkalu ei ole viranomaisten aloitteesta laadittavat laajat alueelliset poikkeukset. Mikäli tällainen pykälä halutaan sisällyttää päätökseen, tulisi alueella jo olla tarvittavat alueet lintujen levähtämiseen, ruokailuun jne, jolloin päätöksissä ei tarvitsisi osoittaa uusia alueita rajoitusten piiriin.

Lakiluonnoksen 85 §:n 8 momentin tulee mahdollistaa se, että tarvittaessa vakavan vahingon tai terveystarkoituksen vuoksi myönnettävässä poikkeuksessa voidaan edellyttää hyvittämistä, jos se on suotuisan suojelutason säilyttämisen näkökulmasta tarpeen. Nykyisellään päätöksiin lupaehtoihin sisällytetään tarvittaessa esim. velvoitteita tekopesäarakenteiden toteuttamiseen, jotta myönnettyllä poikkeuksella ei vaikutettaisi haitallisesti lajin suotuisaan suojelutasoon. Lintujen osalta hyvittämistoimenpiteiden osoittaminen ainakin terveysperusteisiin poikkeuslupiin tulee siis olla mahdollista ja tätä on tarpeen täsmentää hallituksen esityksessä, jotta vältetään esim. se mahdollisuus, että oikeuskäytäntö ohjaisi menettelyn siihen, että lintulajien osalta hyvittämiseen ei voisi velvoittaa. Ko. mahdollisuuden sisällyttäminen lakiin on tärkeää, jotta ei päädytä tilanteisiin, joissa poikkeuslupaa ei olisi jatkossa mahdollista myöntää, koska ilman hyvittäviä toimenpiteitä hanke heikentäisi suotuisaa suojelutasoa eikä lupaa tällöin voida myöntää.

Nykyinen luonnonsuojelulaki ei selkeästi ota kantaa poikkeusluvalla tapetun lajin ravintona käytön kysymykseen ja lain epäselvä näkemys tulee esille mm. lakialoitteessa valkoposkihanhen syömiseksi. Rauhoitetun linnun hyödyntäminen ravintona on vastoin luonnonsuojelun tavoitteita ja saattaa kannustaa tappamaan isommalla intensiteetillä kuin mitä on välttämätöntä. ELY-keskuksen käsityksen mukaan em. on tulossa lakiluonnoksen myötä selkeytystä, kun tappaminen ja hallussapito ovat edelleen kielletty, poikkeamisperusteista on poistettu nykyisessä laissa oleva “pienien määrien asiallinen hyötykäyttö”-peruste ja HE-luonnoksessa todetaan, että pyydystämisen ja hyötykäytön ei katsota olevan tarpeellista luonnonsuojelulain soveltamisalan osalta.

9 luku Vaihanta, maahantuonti ja maastavienti

ELY-keskus pitää hyvänä sitä, että nykyisen lain rauhoitettujen lajien ja CITES-lajien välinen soveltamisristiriita, mikä aikaansai joissain tapauksissa CITES-lajeille vähäisemmät hallussapidon ja kaupallisen käytön kiellot, on lakiluonnoksessa nyt korjattu.

Lakiluonnoksen 87 §:n Eliölajien hallussapito, vaihdanta ja kaupallinen hyödyntäminen ja 88 §:n Eliölajien maahantuonti ja maastavienti osalta jää vielä epäselväksi, edellyttääkö maastavienti ja tuonti jatkossakin ELY-keskuksen myöntämää hallussapito- ja kuljetuslupaa. Lintudirektiivi mahdollistaa lakitasolla annettavat ylispoikkeukset direktiivin kielloista, jos tapauksissa täyttyy poikkeamisedellytykset. Luonnontieteellisten museoiden museotoiminnan osalta ne täyttyvät. Olisiko luonnontieteellisten museoiden hallussapitoon ja kuljetukseen liittyviä lupia mahdollista ratkaista laki/asetustasolla kokonaisuudessaan, kuten nyt on ratkaistu maahantuonnin ja –viennin osalta liittyen vaihdantaan? Museoiden luvittaminen on varsin työlästä ja luonnonsuojeluvaikeutta vähäistä. Voisiko 3 momentin mukaisessa asetuksessa määritellä museoiden lisäksi, millainen museotoiminta on mahdollista suoraa lain nojalla (määritellä ehdot direktiivin lupaedellytykset täyttäväksi) ja jos tämä ei ole luontodirektiivin liitteen IV lajien osalta mahdollisesta EU-velvoitteiden vuoksi, voisiko sen kansallisesti tehdä mahdolliseksi kuitenkin kaikille muille rauhoitetuille lajeille lain nojalla? Tämä vähentäisi ELY-keskuksen luvitustaakkaa ja säästäisi museoissa ja ELY-keskuksissa resursseja vaikuttavampaan työhön. Tarvittaessa voitaisiin määritellä, että museoiden tulee raportoida ELY-keskukselle tai YM:lle, mitä lajeja/näytteitä kunkin vuoden aikana on tullut kokoelmiin, jotta myös nämä voitaisiin raportoida säädetyllä tavalla EU:lle.

Pykälä ei kiellä sellaisten Euroopan yhteisön tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien tai jäsenvaltioiden Eurooppaan kuuluvalla alueella esiintyvien luonnonvaraisten lintujen maahantuontia, jotka eivät esiinny luonnonvaraisena Suomessa. Momentissa 2 on kuitenkin erikseen päiväpetolintujen, pöllöjen ja jalohaukkojen maahantuonti. Olisi valvonnan kannalta selkeämpää, että maahantuonti kiellettäisiin samoilta lajeilta, joilta hallussapito, kuljetus jne. on pykälässä 87 kielletty. Asiallisesti maahantuonti tai –vienti ei onnistu ilman hallussapitoa ja kuljetusta. Vaikka CITES-asetus ei sitä edellytäkään, 88 §:n kieltojen ulottamisella samoihin lajeihin kuin 87 §:n kiellot vältytään tilanteelta, jossa jonkin lajin saa tuoda maahan, mutta Suomeen tultuaan lajin hallussapito ja kuljettaminen edellyttävät lupaa ja luvan myöntämisen edellytykset ovat tiukat eikä lupa hallussapitoon ja kuljetukseen läheskään aina ole myönnettävissä.

ELY-keskus pitää kannatettavana, että lakiluonnoksen 89 §:ssä Poikkeukset eliölajien hallussapidon, vaihdannan, maahantuonnin ja maastaviennin kiellosta on poikkeamisperusteet rajattu niin, että jatkossa ei mm. ole tarvetta pohtia, pitäisikö asiallisen hyötykäytön poikkeamisperusteella myöntää lupia esim. metsästyshaukoille.

ELY-keskuksen käsityksen mukaan tämän luvun säännöksillä ei ole tarkoitus siirtää SYKellä olevia CITES-asetukseen liittyviä tehtäviä ELY-keskukselle.

10 luku Maiseman suojelu ja hoito sekä luonnonmuistomerkit

Lakiluonnoksen 95 §:ään Luonnonmuistomerkit ja/tai sen perusteluihin tulisi sisällyttää selkeyden vuoksi mahdollisuus luonnonmuistomerkin hoitoon mm. sillä tavalla, että se ei vaaranna liikenneturvallisuutta tai yleistä turvallisuutta (erityisesti puut). ELY-keskuksen tulee tiedustelua kunnilta ja maanomistajilta em. hoitotoimenpiteiden mahdollisuudesta. Kaikissa em. tilanteissa ei ole tarvetta kuitenkaan lakkauttaa luonnonmuistomerkin rauhoitusta eikä kyse ole siten luonnonmuistomerkin vahingoittamisesta tai turmelemisesta.

11 luku Ekologisen kompensaation toteuttaminen

Kompensaatiotoimenpiteet on kytketty lakiluonnoksessa luonnonsuojelulain mukaisesta suojelusta poikkeamiseen. Ko. luvun perusteluissa tulisi selkeästi tuoda esille se, että ekologisen kompensaation toteuttamisella ei ole tarkoitus lieventää poikkeamisedellytyksiä aiempaan lainsäädäntöön verrattuna.

Lakiluonnoksen 98 §:n Hyvittävät toimenpiteet ”vähintään täysimääräisen hyvittämisen velvollisuus” on hyvä, vaikka tuleekin olemaan vaikeaa ja resursseja vievää arvioida, seurata ja valvoa hyvityksen täysimääräisyyttä.

ELY-keskus pitää kannatettavana sitä, että 99 §:ssä Hyvittämisen kriteerit on kriteereistä säädetty riittävän yksityiskohtaisesti ja myös alueellisin kriteerein (metsäkasvillisuusvyöhykkeen osa-alue, merialue, vesistöalue), jotta hyvittämisellä aidosti voidaan estää ko. lajin tai luontotyypin uhanalaisuustilan heikkeneminen. Kompensaatio eri luonnonmaantieteellisellä alueella kuin korvattava alue tulisi huomioida suuremmalla hyvityskertoimella tai toteuttaa kompensaatio toisella luonnonsuojelullisesti korvattavaa aluetta arvokkaammassa elinympäristössä tai luontotyypissä.

11 luvussa ei mainita lainkaan minkälaisia luontotyyppejä voidaan ottaa kompensaation piiriin, ja minkälaisia lähtökohtaisesti ei voisi kompensoida, mikä on selkeä puute. Ylipäättään hitaasti muodostuvien hyvitysten käyttö on kyseenalaista, varsinkin kun hyvityksen toteutumista ei vaadita ennen heikennystä. Tällaisia hitaasti syntyviä hyvityksiä ovat erityisesti vanhat luonnontilaiset metsät. Potentiaalisia kohteita voisivat vesistöissä ja rannikolla olla esimerkiksi peratut kosket, suoristetut purouomat, paahdeympäristöt, perinneympäristöt (rantalaitumet), sekä ojituksella heikennetyt suot ja kosteikot.

Em. pykäläluonnoksen 3 momentin 3) kohta on ongelmallinen, koska hyvittävä toimenpide voidaan tehdä vasta 3 vuotta heikentämisen aiheuttamisen jälkeen. Toimiiko hyvittäminen tällöin? Esim. jos annetaan lupa hävittää pesiä ja uudet pesät toteutetaan vasta 3 vuoden kuluttua, on paikalla pesinyt populaatio hävinnyt tai joutunut etsimään uuden pesäpaikan ja epävarmaksi jää, löytääkö hyvityksen kohteena oleva laji koskaan sille toteutettua/hoidettua elinympäristöä. Jos heikennyksen kohteena on lajin pesät, tulee tässäkin tapauksessa suojeluhyvityksen tapaan hyvitys toteuttaa ennen heikennystä. Hyvittämisen kriteereissä pykälätasolla olisi hyvä todeta: ”Hyvittäminen tulee toteuttaa ennen heikennystä tai mahdollisimman lyhyellä viiveellä heikennyksestä kuitenkin viimeistään 3 vuoden kuluessa heikennyksen aiheuttamisesta.” ELY-keskuksella tuleekin olla harkintavaltaa velvoittaa toteuttamaan hyvitys ennen heikennystä tai nopeammin kuin 99 §:n kolmen vuoden määräaika edellyttää, mikäli heikennettävä luonnonarvo näin edellyttäisi. Ekologisen kompensaation on oltava kestoltaan vähintään yhtä pitkä kuin hyvitetty haitta. Käytännössä, koska haitat useimmissa hankkeissa ovat pysyviä, kompensaationkin on oltava pysyvä.

Lakiluonnoksen 101 §:n Hyvittämiseen velvoittaminen mukaan suunnitelma laaditaan ennen kuin ELY-keskus myöntää lupaa heikentävään toimenpiteeseen. Tämä on haasteellinen toimintajärjestys. Hyvittämissuunnitelman sisältö on perustellusti kattava, mutta samalla se tarkoittaa, että hyvittämissuunnitelman laatiminen on työlästä ja asiantuntimusta vaativaa eli useimmissa tapauksissa todennäköisesti konsulttien tekemää työtä ja joka tapauksessa resurssia (rahaa) vievää. Mikä on toiminnanharjoittajan motivaatio laatia perusteellinen hyvittämissuunnitelma, jos sillä ei ole vielä varmaa tietoa siitä, tullaanko lupa heikentämiseen myöntämään tai edellytetäänkö myönteisessä luvassa hyvittämistä? Lupaviranomaisen täytynee käytännössä antaa tieto lupaharkinnan lopputuloksesta hakijalle ennen hyvittämissuunnitelman laadintaa ja päätöksen antamista. Vai onko hyvittämissuunnitelma hakemuksen osa jatkossa aina sellaisissa tapauksissa,

joihin hyvittämistä sovelletaan? Tämäkin olisi haastava näkökulma, sillä hyvittäminen on pykälissä 69 ja 85 säädetty ehdolliseksi ja tämän ehdon täyttyminen ja hyvittämisen tarve selviää vasta lupaprosessissa. Toimintatapa, jossa lupaharkinnan tulos kerrotaisiin hakijalle eri aikaan kuin päätös annettaisiin, ei vaikuta hyvältä hallinnolta erityisesti valitusoikeudellisten tahojen näkökulmasta.

Lakiluonnoksen 103 §:n vapaaehtoisen hyvittämisen mahdollisuus on hyvä, mutta sen toteuttamiseen on ELY-keskuksiin varattava riittävät resurssit. Nykyisillä resursseilla ko. toiminta ei ole mahdollista. Vapaaehtoisessa hyvittämisessä ELY-keskusten on 1) hyväksyttävä suunnitelma, mikä sisältää neuvontaa ja ohjaamista, 2) lausuttava luontoarvojen laadusta ja määrästä, mikä edellyttää maastotyöskentelyä lausunnon pohjaksi ja 3) tallennettava tieto tietojärjestelmään.

Lakiluonnoksen 107 §:n Hyvittämistietojen saatavuus osalta on huomattava, että nyt ehdotetun kaltaisena järjestelmä ei kokonaisuudessaan ole täysin läpinäkyvä, sillä maanomistajien vapaaehtoisesti tuottamat hyvitykset näkyvät rekisterissä vain, jos maanomistaja on tätä nimenomaisesti hakenut eli pykälän kirjauksesta poiketen kaikilla ei ole oikeutta saada tietoa tuotetuista luonnonarvoista, jos luontoarvot eivät ole rekisterissä. Kun kaikki tuotetut luontoarvot eivät näy rekisterissä, hyvittämään velvoitetut eivät saa kattavaa tietoa siitä, että markkinoilla olisi hyvitystoimintaan soveltuvia jo toteutettua ja vielä toteutuneisiin hyvityksiin sitomattomia hyvityksiä.

Lakiluonnoksen 101, 103 ja 104 §:ien mukainen ELY-keskuksen rekisteriin kirjaamisvelvollisuus ei voi tulla voimaan ennen kuin kyseinen rekisteri on olemassa ja sen toimivuus riittävästi testattu.

12 luku Alueiden hankinta luonnonsuojelutarkoitukseen ja korvaukset

-

13 luku Luonnonsuojelun tiedonhallinta ja päätöksistä tiedottaminen

Luonnonsuojelun tietojärjestelmä on kuten HE-luonnoksen perusteluissa todetaan hyvin moninainen kokonaisuus. Olisikin tärkeää määritellä ylläpitäjät ja rekisterinpitäjät sekä näiden tehtävät ja vastuut selkeästi ja huomioida mm. KEHA-keskuksen mahdollinen rooli tässä. Luvun hahmottamista vaikeuttaa se, että lakiluonnoksessa käytetään termiä Luonnonsuojelun tietojärjestelmä eikä luvun säännöksissä ole pääteltävissä, miltä osin on kyse jo olemassa olevista HE-luonnoksessa luetelluista tietojärjestelmistä, rekistereistä tai asianhallintajärjestelmistä ja miltä osin on tarkoitus luoda aivan uusi tietojärjestelmä tai sen osa.

Lakiluonnoksen 117 §:n Luonnonsuojelun tietojärjestelmään talletettavat tiedot jää epäselväksi, minne ELY-keskukset tallettavat antamansa päätökset ja poikkeamiset sekä hallinto-oikeuksien ja KHO:n päätökset. Tarkoitetaanko tällä olemassa olevaa asianhallintajärjestelmää? Luonnonsuojelun tietojärjestelmään tulisi liittyä sähköinen lupajärjestelmä, jossa mainitut päätökset tehdään ja josta ilman manuaalisia kirjaustoimenpiteitä tieto siirtyy tietojenhallintajärjestelmään kuuluvaan asianhallintajärjestelmään henkilötiedot yms. määritellyllä tavalla salattuna.

ELY-keskusten resurssien säästämiseksi tulisi edistää kuntien ja maakunnan liittojen toiminnassa syntyvien luontotietojen suoraa tallettamista luonnonsuojelun tietojärjestelmään.

Lakiluonnoksen 120 §:n Päätöksistä tiedottaminen 3 momentin mukaan ELY-keskuksen on julkaistava antamansa päätökset internetsivuillaan. Hallintolain mukaan päätös on riittävästi yksilöitävä mm. hakijan / päätöksessä velvoitetun tai oikeutetun osalta mm. nimi- ja osoitetiedoilla.

Em. edellyttäisi ELY-keskukselta päätösten ylimääräistä muokkaamista tietosuojalain edellyttämään muotoon ennen päätösten julkaisemista internetsivuilla. Em. vaatii ELY-keskukselta henkilöresursseja. Tulisikin kehittää tietojärjestelmiä ja asianhallintajärjestelmiä siten, että riittävät tiedot päätöksistä automaattisesti olisivat siirrettävissä verkkosivuille.

14 luku Luonnonsuojelun valvonta, hallintopakko ja rangaistukset

Lakiluonnoksen 121 §:stä Valvonnan järjestäminen ei tavoiteluonteisena seuraisi HE-luonnoksen mukaan yksityiskohtaisia toimintavelvoitteita viranomaisille, vaan nämä ottaisivat säännöksen huomioon valvontaa järjestäessään. Valvonnan järjestämistä voidaan edistää hallinnon sisäisillä ohjeilla, päätöksillä voimavarojen suuntaamisesta sekä työn organisoinnilla. Valvonta on ELY-keskuksessa nykyisessä resurssitilanteessa ollut pääsääntöisesti ”tulipalojen sammuttelua” eikä niinkään pitkäkestoista ja suunnitelmallista. Toimivan ja tehokkaan valvonnan järjestäminen edellyttää riittävien voimavarojen ja resurssien osoittamista ELY-keskuksille.

Resurssien lisäksi tarvitaan valvontaan välineet. Em. johdosta lakiluonnokseen tulisi kirjata, että poliisin on annettava virka-apua ELY-keskukselle (vrt. vesilaki 14 luku 12 §, ympäristönsuojelulaki 187 §, metsälaki 21 a §) luonnonsuojelulakiin liittyvässä valvontatehtävässä. Poliisilain 9 luvun 1 §:n mukaan poliisin on annettava virka-apua vain, jos niin erikseen säädetään, joten tästä on tarpeen säätää erikseen luonnonsuojelulaissa.

ELY-keskus pitää erittäin hyvänä uudistuksena sitä, että lakiluonnoksen 128 §:n mukaan ELY-keskukset ovat rikosasioissa asianomistaja-asemassa. Tämä auttaa asioiden eteenpäin viemistä huomattavasti, sillä asianomistajaa tulee aina kuulla esitutkinnassa. Tuossa vaiheessa ELY-keskuksella on oikeus saada tietoonsa esitutkimateriaali ja nähdä mm. epäillyn esittämä käsitys asiasta sekä esittää asiassa vaatimuksia ja argumentointia teon laadusta ja vahingollisuudesta. Myös epäillyn perustelemattomia väittämiä on tuossa vaiheessa mahdollista argumentoida.

15 luku Muutoksenhaku

-

16 luku Voimaantulosäännökset

Ko. luvussa olisi myös tarpeen säätää selvyuden vuoksi, että aiemman lain nojalla annetut luontotyyppien ja lajien rajauspäätökset jäisivät voimaan vanhan lain kumoutumisesta huolimatta.

Huomiot muihin lakeihin ehdotettuihin muutoksiin

Huomiot muutoksista, joita on ehdotettu muihin lakeihin

Muita lakeja koskevat muutokset sisältävät pääasiallisesti luonnonsuojelulakia koskevien pykäläviittausten muutoksia.

ELY-keskus pitää erittäin tärkeänä ja tarpeellisena, että vesilakiin on uudistuksen myötä lisätty vesiluontotyyppisiä (kalkkilammet, lähteiköt, meriajokaspohjat, näkinpartaispohjat ja purot). On myöskin tärkeää, että perusteluissa on todettu seuraavaa: ” Vesilain luvanvaraisuuskynnykseen ei esitetä tehtäväksi muutoksia, mutta ehdotettu luontotyyppisuojelu saattaa osaltaan vaikuttaa vesilain 3 luvun 2 §:än perustuvan luvantarpeen tulkintaan luvanvaraisuutta laajentavasti esimerkiksi ruoppaushankkeiden osalta.” Meriajokaspohjien ja näkinpartaispohjien osalta on hyvin tuotu esille se, että suojelu kohdistuu sellaisiin esiintymiin, joiden keskeiset ja tärkeät luontoarvot ovat säilyneet yleisen ympäristötilan heikentymisestä huolimatta.

On hyvä, että vaikeasti inventoitavat vedenalaiset luontotyyppit on valmiiksi määritelty VELMU-karttapalvelussa, jotta on etukäteen tunnistettavissa tarkempaa inventointia vaativat merenpohjat.

Vesilain 2 luvun 11 §:n muutosten johdosta toivotaan, että muutoksien vaikutus myös käytännön tasolla vesilain valvonta- ja lupatehtäviin tulee huomioituksi. Muutosten jalkauttaminen ja perehdytys uusien luontotyyppien tunnistamiseen tulisi viedä niiden parissa työskenteleville. Luontotyyppien kartoittamiseen (myös luonnontilaisten purojen ja norojen) ja aineiston viemiseen paikkatietojärjestelmiin olisi tarpeen varata resursseja, koska siten voitaisiin paremmin varmistaa luontotyyppien suojelun toteutuminen vesirakentamishankkeissa.

Luonnonsuojelulain uudistuksen tavoitteiden saavuttaminen

Miten lakiehdotus kokonaisuutena vastaa sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen?

Ehdotuksen tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua luonnonsuojelulain toimivuuden ja vaikuttavuuden parantamisen myötä luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämiseksi ja hidastamiseksi. Ehdotuksella pyritään myös lisäämään luonnonsuojelun hyväksyttävyyttä sekä tehostamaan hallinnollisia menettelyjä. Näiden ohella ehdotuksen tavoitteena on osaltaan selkeyttää luonnonsuojelulain roolia osana muuta ympäristöä koskevaa lainsäädäntöä.

Uudistus tarjoaa verrattain vähän uusia luonnon monimuotoisuuden vähenemistä hidastavia keinoja siitä huolimatta, että HE:n pohjustus on luonnonmonimuotoisuuden hupenemisen ja lisätoimien tarpeen tunnistava. Merkittävin lisä on ekologinen kompensatio, jonka velvoittavuus on kuitenkin rajattu hyvin pieneen osaan luonnon monimuotoisuutta vähentävistä toimenpiteistä sekä luontotyyppien ja lajien hoidon mahdollistaminen; toki sekin vapaaehtoisuuden pohjalta. Suojelun velvoittavuutta olisikin tullut lakiluonnoksessa lisätä (mm. 8 § Selvilläolo, 66 § Uhanalaisten luontotyyppien huomioon ottaminen lupaa ja suunnitelmia hyväksyttäessä, 68 § Tiukasti suojellun luontotyyppien heikentämiskielto, 70 § Uhanalaisten luontotyyppien hoito, 76 § Uhanalaisten lajien huomioon ottaminen lupaa tai suunnitelmaa hyväksyttäessä, 79 § Uhanalaisten lajien elinympäristöjen hoito, 84 § Yleispoikkeus eräistä rauhoitussäännöksistä). Vaikuttavaa dynaamisuutta on lisätty lähinnä suojelun purkamista mahdollistavaan suuntaan (mm. 69 § Poikkeamisen mahdollistaminen myös tiukasti suojellun luontotyyppien osalta ja 77 §:n 5 mom lajin esiintymispaikan suojelun lakkauttaminen), mutta lajin tai luontotyyppien tilan heikentyessä dynaamisia keinoja suojelun lisäämiseen ei ole, mikä ilmenee mm. siinä, että uhanalaisten luontotyyppien ja lajien säilyttäminen muulla substanssilainsäädännöllä luvitettavissa hankkeissa tai hyväksyttävissä suunnitelmissa ei ole velvoittavaa. Vaikutukset luonnonsuojelun rooliin osana muuta ympäristöä koskevaa lainsäädäntöä jäävät siten ainakin osittain vaillinaisiksi. Puutteena on myös se, että mahdollisesti muuttuvien Natura-alueiden luontoarvojen turvaamiseen ei ole olemassa tietolomakkeiden päivittämistä nopeampaa tapaa.

Ilmastonmuutoksen edetessä saattaa tulla ja todennäköisesti tuleekin yllättäviä luontovaikutuksia ja näihin reagoimiseksi luonnonsuojelulaissa pitäisi olla nopeita keinoja lisäsuojelun toteuttamiseen ja velvoittavuuden lisäämiseen. Mikäli uhanalaisten lajien ja luontotyyppien säilyttämiseen liittyisi velvoittavuutta, huomioisi laki sen, että uhanalaistumisessa voi tapahtua muutoksia ja laissa olisi keinoja uhanalaisten luontoarvojen suojeluun ja muutokseen reagointiin. Luonnonsuojelulain muuttaminen jälleen tulevaisuudessa on hidas ja riittämätön tie.

Ekologisella kompensaatiolla, luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen hoidon ja kunnostuksen tukemisella sekä vapaaehtoisuuteen perustuvilla luonnonsuojelun toimenpideohjelmilla voidaan katsoa olevan luonnonsuojelun hyväksyttävyyttä lisäävää vaikutusta. Luonnonsuojelun tietojärjestelmän kehittämisellä, päätösten julkaisemisella internetsivuilla ja valitusoikeuden laajentumisella voidaan katsoa olevan luonnonsuojelun avoimutta lisäävää vaikutusta.

Ilmastonmuutoksen hillintä

Miten näette ilmastonmuutoksen hillinnän luonnonsuojelulain ehdotettuna tavoitteena?

Uudistuksella on hyvin vähäisiä vaikutuksia ilmastonmuutoksen hillintään. Uusien luonnonsuojelualueiden perustaminen hillitsee ilmastonmuutosta, koska luonnonsuojelualueet toimivat hiilinieluinä ja –varastoinä, mutta uusien luonnonsuojelualueiden toteuttamista tehdään myös ilman ilmastonmuutoksen hillinnän tavoitetta, etenkin kun hillintä ei itsessään ole peruste luonnonsuojelualueen perustamiselle (44 §).

Ekologisen kompensaation eli luonnonarvoille aiheutuvien heikennysten hyvittäminen

1) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset vaikuttavat luonnonsuojelulain tavoitteiden saavuttamiseen?

Säännösten vaikuttavuutta on vaikea arvioida. Laista on käytännössä poistettu vapaaehtoinen hyvittäminen. Sitä voi toki tehdä, mutta vapaaehtoisesti aiheuttamiaan vahinkoja hyvittäneellä ei ole mahdollisuutta saada hyvityksestä esim. sertifikaattia. Tällöin vapaaehtoinen hyvittäminen jäänee vähäiseksi, kun toimijoiden ei ole mahdollista tuoda tehtyjä hyvittämistoimia vastaavasti esiin kuin sertifioimalla olisi. Vapaaehtoisten hyvittämistoiminnan ja sertifioinnin poisto on ymmärrettävää, koska ko. järjestelmä vaatisi paljon resursseja, mutta samalla on menetetty kompensaation vaikuttavuutta.

Kompensaatiopykälien soveltaminen on velvoittavana rajattu vain hyvin rajallisiin tapauksiin, joten tapaukset, joissa hyvittämiseen tullaan velvoittamaan, jäävät vähäisiksi. Kompensaatio tulisi ehdottomasti liittää uhanalaisten luontotyyppien ja lajien heikentämiseen ja hävittämiseen. Tällä menettelyllä ei estettäisi hankkeita, vaan varmistettaisiin, ettei luontokadon kiihtyminen jatku.

Lintulajien osalta olisi varmistettava, että hyvittämistoimenpiteiden velvoittamisen mahdollisuus poikkeustapauksissa säilyy.

2) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset vaikuttavat toimialojen suunnittelemiin hankkeisiin?

Jo nykyään ainakin lajeja koskeviin poikkeuslupiin liitetään usein hyvittäviä toimenpiteitä. Hyvittämissuunnitelman laadinta on konkreettisiin hankkeisiin vaikuttava tekijä. Nykytilanteessa hyvittämistoimenpiteiden suunnittelusta on useimmiten vastannut lupaviranomainen.

Malminetsintä luonnonsuojelualueilla

Pidättekö tarkoituksenmukaisena rajoittaa malminetsintää luonnonsuojelualueilla

1) ehdotetulla tavalla poistamalla viranomaisen mahdollisuus myöntää lupa malminetsintään valtion luonnonsuojelualueilla?

ELY-keskus pitää kannatettava lakiluonnoksen linjausta, jossa mahdollisuus myöntää lupa malminetsintään valtion luonnonsuojelualueella on poistettu ottaen huomioon se tarkoitus ja merkitys, joka luonnonsuojelualueiden perustamisella on luonnonsuojelulaissa, luonnonsuojelualuiden perustamiseen käytetyt resurssit sekä luonnonsuojelulain tavoitteet.

Tulee myös riittävästi huolehtia siitä, että edelleen mahdollinen geologinen tutkimus tehdään alueen luonnonarvot huomioiden ja niitä vaarantamatta eikä sitä käytetä ”porsaanreikänä” malminetsinnälle.

2) muulla tavalla (miten)?

-

Muut huomiot

Muita huomioita esityksestä

Uudistus tulee lisäämään 20-30 %:lla ELY-keskusten henkilöresurssitarpeita, mikä tulee huomioida lain valmistelussa ja toimeenpanossa. Kuntien edistämistehtävän tukeminen, kunnostus- ja hoitotoimenpiteiden tuki ja rahoitus, luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen hoito, poikkeamisiin liittyvät ja vapaaehtoiset kompensatitoidet, luonnonsuojelulain suunnitelmallinen ja jatkuva valvonta, luonnonsuojelun tietojärjestelmän ylläpito/päivitys, suojeltavat luontotyyppit, suojelualueiden ja luonnonmuistomerkkien seuranta, päätösten julkistaminen internetsivuilla, rikosasioiden asianomistajuusasema sekä uuden lain soveltamiseen liittyvä neuvonta vaativat resursseja. Tulee myöskin huomata, että jo nyt ELY-keskuksella on resurssivajausta (mm. luonnonsuojelulain valvonta, laji- ja luontotyyppien suojelu, metsänkäyttöilmoitukset, vieraslajiasiat) ja ELY-keskuksen henkilöstö tekee lakisääteisiä tehtäviä sietokyvyn ääri rajoilla. Toiminnan suunnitelmallisuutta vaikeuttavat myös se, että merkittävä osa nykyiseen lakiin perustuvista tehtävistä tehdään määräaikailla resursseilla ja erillismäärärahoilla (lajisuojausluonnon poikkeukset, luonnonsuojelun toteutus).

Madekivi Olli
Varsinais-Suomen ELY

Jokinen Teija
Varsinais-Suomen ELY - Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus